

Частина перша

Він перебував на межі того благодатного стану, що буває в людини між сном і явою. Тіло досі було під владою солодкого спокою та млості, які так добре відчувались після бурхливо проведеної ночі та глибокого сну по тому, а от голова...

У ній-то якраз і розгорталася титанічна боротьба.

Перші проблиски свідомості, намагаючись проникнути до царства тихого гіпнотизера-сну, починали спершу несміливо, а тоді дедалі наполегливіше тривожити, ба навіть мучити його дрімотний розум. Уривки нечітких думок, образів, невиразних бажань, якихось не визначених поки що тривог, які гудуть настирним роєм жалючих бджіл, дедалі більше відвойовували його в дрімоти, повертаючи до реальності. Від однієї особливо тривожної думки, а саме: «Що ж тепер робити?!» — він навіть здригнувся. І зрозумів, що вже не спить. Залишалося розплющити очі та й зустріти новий день, що він і зробив, що правда, не без великого зусилля.

В кімнаті панував напівморок. Та крізь нещільно зашпунтовані фіранки вже пробивалося слабке сірувате ранкове світло, завдяки якому можна було розгледіти все навколо. І першим же, що він побачив, був його власний

одяг, який валявся на підлозі коло ліжка, власноруч безжалісно зім'яти. Неподобство! Ніхто й не подумав навести лад! І нащо тільки він утримує цього ледаря-слугу?

Його погляд ковзнув далі...

Неподалік ліжка стояв присадкуватий столик з потворно кривими ніжками, заповнений баночками, флакончиками, пензликами та ще силою-силенною дрібничок. А довершувала ту виставку фігурка до неподобства огрядного амурчика, схожого більше на порсятко, аніж на янгола, до того ж опецьок нахабним чином цілився в юнака зі свого порцелянового лука. Зухвале дитя! Таке мале й таке жорстоке!..

Перевівши погляд трохи вище, він помітив на стіні картини з зображенням дивних павичів, більше схожих на сільських курей, які вирішили прикрасити себе чужим пір'ям. Серед цих «дивовижних» птахів можна було розгледіти й жовтувато-білі пишні напівголі жіночі тіла в недоладних позах. Повна відсутність гармонії та смаку! Споглядаючи всю цю екзотику, юнак дійшов висновку, що він не в себе вдома.

Але ж де тоді?!

Це питання обпекло його не менше попереднього, від якого він прокинувся. Щоб отримати на нього хоч якусь відповідь, він обернув голову в інший бік...

Прямісінько біля кінчика його носа були... оголені жіночі перса. Так-так!.. Не великі й не малі, а саме такі, щоб викликати захват і в жодному разі не образити тонкого смаку найвишуканішого поціновувача цієї частини жіночого тіла.

«Який усе-таки таки чудовий сон!» — подумав юнак і від задоволення навіть прицмокнув губами. Та одразу усвідомив, що не спить. І перса, і дівчина, якій вони належать, були цілком реальні! Від них ішло тепло та якийсь терпкий квітковий запах, від якого стало лоскотно у носі.

Стримавшись, аби не чхнути й не збудити німфу поряд із собою, він трохи відірвав голову від подушки, щоб краще її роздивитися. Ну що ж, вона була молода, доволі мила та зваблива. Та що більше він вдивлявся у ці риси, то більше приходив до думки, що не має до неї жодних почуттів...

Невже знов? Укотре?! Легкий докір сумління шкрябнув його несподівано розбурхану совість. Черговий раз він погубив чиюсь цноту? Спалахнув і охолов! Досягнув свого, а тепер не радий!.. Мало того, що він уже напевне втратив усякий інтерес до цієї жертви своєї нічної пристрасті, так він ще й пригадати не може, хто це! І взагалі, де він? Як він тут опинився?

Від невідомості й безлічі питань, які впивалися в затуманений мозок, а може, й не лише від них, голова пішла обертом. З легким протяжним стогоном юнак опустил її на подушку й заплющив очі. І цей слабкий стогін розгубленості, здається, зміг-таки пробудити в ньому деякі спогади.

Звідкись здалеку, з дрімотних закапелків пам'яті, стали долинати відголоски шаленої музики... мерехтливі збуджені обличчя приятелів... пляшки вина й шампанського, яким немає ліку... танці, що переходять у суцільний скажений галоп... темні вабливі

вулиці... тьмяні ліхтарі нічного міста... і відчуття нестримних веселощів. Ці неясні спогади дедалі більше склалися у визначену картину вчорашньої гульні, а це таки підказало йому дещо про теперішнє місце-перебування.

Ну звісно, він був у закладі товстухи Лулу! І совість його одразу заспокоїлася. Натомість знову прокинулася тривога.

Намагався діяти якомога тихіше, щоб не збудити дівчину — навіщо ж порушувати її спокій... Це було б якось не по-людському...

Відверто кажучи, він узагалі нікого в будинку не хотів непокоїти в такий ранній час. Ліпше піти тихо й непомітно.

Отож юнак став поспіхом збирати свій одяг, натягаючи його швидесенько на себе. А мав він у цьому, мабуть, чималий досвід, адже буквально за хвилину вже підійшов до дверей у костюмі, обережно прочинив їх і визирнув назовні. Шлях, здавалося, був вільний...

Не гаючи часу, юнак вийшов у коридор і обережно, навшпиньки рушив його лабіринтом. Здолавши один поворот, другий, він уже зовсім був вирішив, що вдасться піти непоміченим... Та в цей момент з бічної ніші, наче чорт з табакерки, з'явилася огрядна пані в прозорому пеньюарі й рішуче перегородила йому дорогу.

Юнак мав намір обійти її, відступивши вбік. Та де там! Пані всім тілом колихнулася в той самий бік, що й він. Її яскраво намальований кривавою помадою рот скривився в подобі посмішки, що явно не віщувала

нічого доброго, а пухкенька вимоглива рука простягнута до нього.

Він же у відповідь цілком дружньо кивнув їй, даючи в такий спосіб зрозуміти, що знає, чого від нього хочуть. Засліпивши даму разочком білосніжних зубів, він рішучим жестом потягнувся до своєї кишені. На якийсь мент обличчя жінки втратило хижий вираз, вона дозволила собі навіть моргнути. І ця її природна слабкість у свою чергу дала юнакові шанс... неймовірно спритно шаснути повз її неосяжне тіло.

Та пані була не така проста. За кілька стрімких стрибків, таких дивовижних для її масштабу, вона наздогнала нахабу і, сильно штовхнувши у спину, збила з ніг. Та при цьому й сама не втрималася на ногах і впала на нього згори.

— Перстень... той, яким ти розраховувався... ані копійки не вартий... іроде! Істинно грабіжник! — злобно пихкала товстуха.

Якийсь час вони жваво борсалися на підлозі — пані в намаганні втримати юнака, а той — силкуючись вислизнути з її рук. Боротьба тривала зі змінним успіхом, тяжким сопінням, зітханнями, ба навіть гарчанням. Та поступово юнак усе-таки зміг вибратися з-під глиби жіночої плоті, що пашіла жаром і обуренням. І лише його нога досі залишалася в міцних лещатах корисливих рук. Відчуваючи близькість звільнення, бранець сильно рвонував полонену кінцівку й таки виборов шлях до омріяної свободи, незважаючи на явне незадоволення своєї переслідувачки. В її жадібних руках залишився хіба черевик, а сам утікач був уже коло рятівного виходу.

— Щоб і духу твого більше не було в цьому поряд-
ному закладі! Ніколи! Гад! Паразит!... Розпусник!!! —
лунав йому навздогін відчайдушний вереск оскажені-
лої Лулу.

Колодязі порожніх тихих вулиць сповнювалися само-
тнім цоканням копит по бруківці. Насичений прохо-
лодою ранковий вітерець, долітаючи з ріки, пустот-
ливо куйовдив волосся, потроху освіжав досі сповне-
ну сумбуром і жаром бійки голову юнака. Розлігшись
у колясці й розмірено погойдуючись у такт руху, юнак
прямував додому.

Двадцятилітнього панича, темноволосого, струнко-
го, з сіро-зеленими, часом лукаво-променистими очи-
ма, і, на думку більшості жінок, просто красеня, вели-
чали Михайло Свиридович Лановий. Та йому більше
було до вподоби, коли ім'я вимовляли на французький
манер — Мішель. Так він гостріше відчував смак яко-
гось інакшого життя, яке манило, дражило, кликало
його, обіцяючи безліч відкриттів, яскравих вражень,
приємних хвилювань і захопливих пригод. І, звісно,
це життя мало разуче відрізнитися від того, що велося
у провінційному, зубожілому й наче запліснявілому від
нудьги крихтному містечку, де панич з'явився на світ
і де минули його юнацькі роки.

Народився майбутній красень Мішель у родині
дрібного чиновника Свирида Ланового. Батечко його
був людиною легкої вдачі й такої ж розсудливості.

Особливою його пристрастю було привернення до себе уваги світського товариства своїми балачками й дотепами, деколи сумнівними, щоправда, а також палкими суперечками, які він з азартом і навіженою впертістю старався будь-що виграти.

Матінка Михайлика, вроджена Мамонтова, — натура добра, витончена й без міри наївна, — причарована живим характером Ланового, а також імпозантною зовнішністю, пішла за нього наперекір своїй заможній родині, а простіше кажучи — втекла. Відтак розгнівана родина довгий час зовсім не підтримувала з нею стосунків. Ну хіба що любий брат регулярно цікавився її життям, таємно листувався з нею, а після народження племінника допомагав фінансово.

Невдовзі після народження сина Свирид Лановий відійшов у засвіти, скрутивши собі в'язи. З властивою йому легкістю, він побився об заклад з приятелем, що проїде верхи на необ'їждженій кобилі, що одразу й здійснив. Його відчайдушне джигітування скінчилося невдалим приземленням прямісінько в канаву, яку Лановий-старший вирішив хвацько перемахнути на очах великого товариства. І падіння це виявилось фатальним.

Напівосиротілий Михайлик ріс хлопчиком жвавим, тямущим і задиристим. Матінка за своїм шибеником дух ронила, дозволяла йому чимало і не сильно карала за дитячі, а далі й юнацькі пустощі. Все для його блага та щасливого розвитку! І хай що витворяв її любий хлопчик, вона всьому знаходила аргументоване

виправдання. Тож Михайлик розвивався на всю потужність своєї енергійної натури.

Живо цікавлячись природними сторонами життя, він щоденно прагнув пізнати їх на практиці. Його пошуки простягались від розорення численних пташиних гнізд, звільнення з усіх доступних кліток кроликів, щедрого пригощання проносим засобом конячки директора гімназії (після чого цей гідний просвітитель довго відмивався і ще довше не міг позбутися гнойового амбре) до підпаленої літньої купальні, з якої просто голяка жваво вискакували намилені сусідські матрони. З усіх складних ситуацій його виручали щедро наділена чоловічою вродою зовнішність, природна чарівність, а також дивовижна здатність викликати симпатію своєю захопленістю, щирістю і, загалом, незлобистістю натури.

А потім матінка раптово померла...

Сюди, до славного міста Києва, Лановий приїхав учитися за наполяганням свого дядечка по материнській лінії Мирона Сидоровича Мамонтова, який узяв опіку над осиротілим Михайлом. Юридичний факультет Університету Святого Володимира здався родичу саме тим солідним і поважним закладом, що мав напоумити його цілком тямущого, але часом надто легковажного племінника і поставити його на міцні ноги для впевненого майбутнього.

Та прибувши до великого міста і з широко розплющеними очима поринувши в бурхливі води його насиченого життя, юнак дуже швидко став віддавати перевагу зовсім іншим заняттям. А саме відвідуванню

шинків і розважальних закладів. Й отримував від того набагато більше життєвого досвіду й задоволення, аніж від нудного й виснажливого вивчення юриспруденції.

Особливе місце в його житті займали тепер жінки!

Звісно, цей потяг виник зовсім не несподівано. Ще в трирічному віці хлопчик уже виявляв великий інтерес до жіночих принад. Випадково побачивши груди своєї нянечки, коли та перевдягалася, він був такий вражений цією розкішшю, що кілька днів наполегливо і докладно випитував про її призначення та властивості. Після цього малолітній еротоман вважав за свій обов'язок помацати кожні груди, які, перебуваючи під дією чарів цього милого створіння, довірливо наближали його до себе.

Підрісши, хлопчик став, звісно ж, стриманішим у прояві свого інтересу, та радше лише зовні. Внутрішній вогонь палив його негасимо. Палким поглядом він проводжав кожну більш-менш привабливу особу протилежної статі, таємно бажаючи чогось такого — не цілком ще розумів, чого саме, але чогось явно фізичного. Вже в старших класах гімназії завдяки «здобній» молодій дружині булочника і тому важливому збігу обставин, що сам пекар мусив рано лягати спати, юний неофіт пізнав таїнство любовних утіх. А він же всього лише зайшов увечері по булку в крамницю, де саме вправлялася хазяйка. Вона була щедра й ненаситна. Він був наполегливий і невтомний.

Після цього солодкого посвячення Мішель з усім успіхом, який міг супроводжувати його в провінційному, оплутаному патріархальними умовностями

містечку, не залишав без уваги ні зовсім невинних дівчат, ні дам у розквіті сил.

Але цей тілесний потяг прорвався назовні на всю силу молодого організму, який вимагає свого, лише після приїзду до Києва. Потрапивши на благодатні обшири, густо всіяні зразками розмаїтої жіночої краси й миловидності, він, звісно ж, постарався якнайповніше охопити ці горизонти.

Як відомо (і цілком природно), любові у звичайного обивателя займають у житті набагато менше часу, ніж він про них думає. Мішель же, здається, своїм прикладом прагнув спростувати це твердження. З усією своєю палкою енергією молодого жеребця він захоплював, зачарував, спокушав, підкоряв. І, що цікаво, майже в кожную відзначену його увагою жінку він закохувався. В усякому разі, так йому здавалося деякий час, доки він не остигав і на обрії не з'являлася інша, ще принадніша.

Подійкували, що одного разу він навіть намагався волочитися за спокусницею, яка користувалася прихильністю знатного вельможі, що мав стосунок чи не до коронованих осіб. Але, слава Всевишньому, вчасно зупинився. Можливо, це були просто безпідставні плітки, а може, ловка оповідка, пущена ним же самим для підтримки власного реноме. Та, загалом, таке посягання на жіночі серця, не зважаючи на жодні умовності й суспільний стан, було в його характері. Що не кажи, відчайдушний гульвіса!

І якби хто-небудь запитав його, заради чого варто жити на білому світі, він, швидше за все, навіть не

замислюючись, проголосив би зі щирою впевненістю: «Заради задоволень, звісно ж!» І в цьому був увесь теперішній Михайло Лановий. А точніше, улюбленець долі фронт Мішель!

Коляска злегка хитнулася на вибоїні. Крізь приплющені очі юнак спостерігав за тим, як пропливають повз нього сірі стіни будинків, спостерігав за застиглими вікнами, вже погашеними ліхтарями, нудними о цій порі вітринами крамниць і поки що нечастими перехожими. Він був задумливим і навіть похмурим, що йому, взагалі-то, було зовсім не властиво. І на те були вагомі причини. Його знову і знову мучило питання: «Що ж тепер робити?»

Несподівано щось зайве, увірвавшись дисонансом у хор уже звичних звуків, змусило юнака вийти з напівзабуття. Він вловив, що до заколисуючого цокання його екіпажа приєднався шум від руху іншої коляски. Вочевидь, комусь у цю рань теж не спалося. Цікаво — кому? Такому ж шукачеві пригод, який пережив бурхливу ніч і тепер прагне знайти спокій у своєму холостяцькому барлозі? Чи томній дамі, що змушена була залишити свого коханця в таку свіжу пору, щоб вчасно повернутися до родинного вогнища? А може, стурбованому лікарю, якого терміново покликали до хворого...

«Лікар мені б самому зараз придався», — подумалося Мішелю, бо ж голова його явно досі продовжувала нічний «розбій».

Та от що було цікаво: екіпаж, звук якого він почув, здається, їхав за ним уже тривалий час... Ось його

коляска повернула на іншу вулицю... Інший екіпаж звернув теж... Ще поворот, і знову цокіт чужих коней... Дивно, що комусь було з Мішелем по дорозі... А може, ця коляска прямує саме за ним? Але навіщо? Невже його хтось переслідує? Лановий різко озирнувся, та через значну відстань не зміг до ладу роздивитися, хто їде в екіпажі. Зауважив лише, що це був чоловік, і, як здалося, той явно не бажав бути впізнаним, оскільки, побачивши, що до нього обернулися, тут-таки сам відвернув обличчя.

Мішель миттю прикинув, кому б він міг бути такий цікавий, щоб влаштовувати стеження за його пересуваннями. Але нічого конкретного припустити так і не зміг. Він, звісно, занадто часто мав справи з ревливими чоловіками, а то й ще ревливішими коханцями, готовими мститися за те, що він зазіхнув на їхні «скарби» і, так би мовити, потоптався по їхній території, але в цей період часу таких завоювань у нього якраз і не було. Тому він, як людина з чистим сумлінням, відкинув ці дурні думки. Тим більше, коляска, здається, таки відстала від його екіпажа, звернувши в найближчий провулок. І чого тільки не приверзеться, чого не подумаєш у таку рань, та ще після такої божевільної ночі! Жах!

А попереду вже нарешті замаячив будинок, де мешкав Мішель...

Порившись у кишенях свого модного, нещодавно придбаного костюма, він насилу виявив там монетку, зрадів, що хоч тут обійдеться без скандалу і, тицьнувши її візникові, вискочив з екіпажа.

Трохи накульгуючи через відсутність одного черевика (яка все-таки втрата!), він постарався скоріше прошмигнути до парадного. Але, проникнувши вже за масивні двері, зупинився і дослухався, явно чогось побоюючись. Потім, насторожено зробивши ще кілька кроків, прикипів поглядом до найближчих від входу дверей однієї з квартир, повз які йому потрібно було пройти.

За цими дверима, такими йому ненависними, проживала економка — мерзенна стара, сатрап в очіпку, вона постійно вимагала від нього плати за проживання! Вимагала, п'явка зажерлива, настирливо нагадуючи, набридаючи, просячи, а останнім часом дедалі частіше нахабно погрожуючи викинути його разом з усім скарбом просто на вулицю. І тепер щоразу, як він проходив, а швидше намагався непомітно прошмигнути повз її двері, вслід йому лунали образливі для його гідності вимоги й залякування.

Але, здається, в таку ранню годину недремне око наглядачки таки ще спало. І шлях до його квартири на четвертому поверсі був вільний!

Мало не легше за найспритніших балерин місцевого театру, лише злегка торкаючись пальцями ніг зашмарованої підлоги, щоб, не дай Боже, не потривожити надчутливого сну домоправительки, юнак тихесенько прослизнув повз її двері й опинився на сходах, що ведуть нагору. Тут нарешті він зміг розслабитися і вже спокійно й розмірено, під неабияким тягарем утоми, як і личить чоловікові після бурхливо проведеної ночі, став підніматися сходами в свій холостяцький барліг.

З кожним кроком його стомлене розвагами тіло передчувало, як він увійде до своїх апартаментів, як вип'є філіжанку гарячої ароматної кави, як зануриться в теплу воду наповненої ванни, а потім упаде нарешті на м'які простори свого ліжка й віддасться міцному сну. І нарешті знайде спокій...

І ось коли, здавалося б, усі передчуття повинні були втілитися в приємну реальність, його напівсонний погляд змушений був різко стрепенутися і віднайти ясність. Бо на шляху всіх його солодких мрій виявилася нова перешкода.

Біля дверей його квартири на четвертому поверсі, а також трохи нижче на сходах, перед його очима постало до десятка дуже похмурого вигляду суб'єктів. І судячи з того, що деякі з них сиділи просто на сходах у різних позах, терпляче очікуючи, перебували вони тут уже досить тривалий час, а може, навіть і з минулого вечора. А чекали вони, понад усякий сумнів, саме його.

Мішель відчув, що питання «Що ж тепер робити?», яке вже деякий час його мучило, здається, набуло особливої гостроти.

Ледь забачивши перед собою юнака, панство на сходах спочатку просто мовчки обдивилося прибулого, наче не повіривши в істинність його появи, а потім ураз усі дружно кинулися йому назустріч, наче до любого родича, якого давно не бачили.

Юнак теж жваво кинувся... Ні, він кинувся зовсім не в їхні обійми і зовсім не від них, як хтось міг би подумати, навпаки — вперед! До заповітної мети — входу в своє житло.

Роти у збудженої ватаги в одну мить дружньо роз-
заявилися. Широко і зубато! Вони загомоніли, загово-
рили й закричали всі одразу:

— Неподобство! Коли? Ну, коли ж нарешті?! Пане
Лановий, нам уривається терпець! Коли ж ви розпла-
титесь за костюм? А за білизну, за білизну коли? Капе-
люхи оплатить!.. Різникові гроші віддайте!..— стріба-
ли вони довкола Ланового, наче зграя псів, перекрику-
ючи один одного і всіх разом.— Ми не можемо більше
чекати! Поверніть борги! Ваше нахабство переходить
усі межі!

Завзято пробиваючись крізь натовп чоловіків, що
його оточили, Мішель на ходу намагався урезонити
схвилюваних здирників:

— Панове!.. Панове, послухайте!.. Та послухайте
чесну людину! Ну я ж... Я ж... Ой, не треба мене лоско-
тати! Панове, ну я ж обіцяв! Ай! Обіцяв же...— дзигую
крутився він на всі боки.— Ух, які ж ви завзяті! Досить
уже обмацувати мене! Я стидаюсь! Я вже стільки разів
вам пояснював! Терпіння... Майте терпіння!

Але, здається, ніхто й не намагався його почути. Ко-
жен кричав своє, при цьому силкуючись протиснутися
ближче до об'єкта їхньої уваги, і відтіснити, а то й від-
штовхнути сусіду. Деякі найбільш настирливі типи
намагалися схопити юнака за руки, але йому якимось
дивним чином вдавалося ухилятися від їхніх лещат.

Ось так, щось бурмочучи, від когось відбиваючись,
театрально ойкаючи, самозабутньо благаючи і всім,
всім, всім обіцяючи, Мішель мужньо й доволі вправно
нарешті пробрався до заповітних дверей. Помітивши

це, загін торговців відчайдушно сколихнувся й вибухнув ще більшим криком і люттю:

— Пане Лановий, ви шахрай! Негідник! Пройдисвіт! Мерзотник! Аспид! — і взяв франта в жорстке півкільце.

Такі образи ніяк уже не могли не викликати в душі Мішеля праведного обурення. Перекрикуючи загальний гул голосів і здійнявши руку вгору, він, стоячи навшпиньки, зовсім як нещодавно бачений ним на виступі один громадський діяч, гнівно вигукнув:

— Панове, це ж не свинарник, а пристойний будинок! Тут, до вашого відома, люди живуть! Поводьтеся гідно! Я прошу: тихіше!

Після чого, скориставшись сподіваною паузою, він тут-таки розвернувся до них спиною і кілька разів із силою стукнув по дверях, сподіваючись на їхню чуйність. Але вони, дерев'яні, так і залишилися неприступно глухими до його ударів. Тоді він почав гарячково ритися в кишенях...

— Караул, грабують! — несамовито закричав один з натовпу нападників — маленький панок з кругленьким черевцем, у якого, вочевидь, зовсім здали нерви. А чоловічий хор збуджених торговців, крамарів і прикажчиків дружно підхопив: — Грабіж! Караул! Віддайте наші гроші! Шахрай! Нахаба! Грабіжник! Я вимагаю! Прошу! Благаю...

— Панове, ну що за песимізм? — спробував підбадьорити народ Мішель. Саме в цей момент він нарешті в одній з кишень таки намацав ключ і, скориставшись штурханиною, таки загнав його в замкову шпарину.

Але в наступний момент чиясь сильна рука — здається, прикажчика з м'ясної лавки,— схопивши його за плече, розвернула обличчям до знавіснілого натовпу:

— Скажіть нам: ви оплатите рахунки чи ні?

Окинувши присутніх поглядом чесної людини, Мішель з почуттям величезної гідності, ба навіть з якимсь викликом відповів:

— Ну звісно! Ще б пак!

— Коли?! — закричало відразу декілька типів з надією в голосах.

На обличчі юнака з'явився вираз ледве не співчуття до присутніх.

— Ну послушайте, добросерді мої кредитори! Я ж стільки разів говорив вам, у чому причина моїх нинішніх труднощів. Я хочу підкреслити — короткочасних! І хочу, щоб це почули всі. І ви, і ви, і ви... — терпляче пояснював він, киваючи ближчим головою і тицяючи пальцем дальнім. — І ви, панове в останньому ряду. Короткочасних! Але повірте: чекати залишилося зовсім недовго. От щойно...

— То коли ж?! — вигукнув миршавий пан, щойно в поясненнях Мішеля виникла пауза.

— Терпіння, панове, терпіння! — тоном досвідченого лікаря відповів юнак, а потім зі словами «От щойно, то й одразу!» відчинив двері та постарався спритно в них проскочити, миттю зачинивши їх по собі.

Але, незважаючи на всю його квапливість, слідом за ним побажало протиснутися ще кілька людей.

«Ну просто стадо безцеремонне!» — подумалося юнакові.